

Razvoj i naslijeđe viteških redova u Hrvatskoj: Plan upravljanja istraživačkim podacima

Kokotović, Tea; Belaj, Juraj

Data management plan / Plan upravljanja istraživačkim podacima

Publication year / Godina izdavanja: **2024**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:291:680030>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-20**

INSTITUT ZA
ARHEOLOGIJU

Repository / Repozitorij:

[RIARH - Repository of the Institute of archaeology](#)

Plan upravljanja istraživačkim podacima

Opće informacije		
	Ime i prezime predlagatelja	Juraj Belaj
	Matična organizacija	Institut za arheologiju
	Naziv projekta	Razvoj i naslijeđe viteških redova u Hrvatskoj
	Upravitelj podacima	Juraj Belaj; jbelaj@iarh.hr
1.	Prikupljanje podataka i dokumentacija	
	Koje ćete podatke prikupljati, obrađivati, stvarati ili se ponovno njima koristiti? (navedite format, vrstu i opseg podataka)	Podaci koji će se prikupljati su, s jedne strane, rezultat analiza koje se provode na različitim tipovima arheološkog materijala i prikupljaju se u tabličnom formatu koji je pohranjen kao .csv i .xls datoteke, a s druge strane rezultat digitalizacije analognih podataka koji se prikupljaju u .tiff i .dwg formatima. Novoprovodena istraživanja rezultirat će podacima .doc, .xls, dxf i jpg formatima. U prosjeku je na godišnjoj razini riječ o 100 MB novoprikupljenih ili novostvorenih podataka.
	Kako će se podaci prikupljati, obrađivati ili stvarati? (ukratko navedite metodologiju i procese osiguranja kvalitete te načine organiziranja podataka)	Najveća količina podataka prikuplja se novoprovodenim terenskim istraživanjima koja prate tekstualna, fotografska i mjerna dokumentacija, dok se ostatak podataka prikuplja ili postupcima digitalizacije stare analogne mjerene i fotografske dokumentacije ili kroz provedbu različitih tipova analiza pokretnog arheološkog materijala. Kvaliteta, koja podrazumijeva pretraživost i pristupačnost novostvorenih podataka, osigurana je sustavom unaprijed definiranih metoda prikupljanja podataka, zadanih formata, prethodno uspostavljen sustava pohrane koji funkcionira kao baza podataka.
	Koju ćete dokumentaciju i metapodatke ustupiti osim podataka? (navedite koje su informacije potrebne korisnicima kako bi mogli čitati i interpretirati podatke u budućnosti te koji će se standardi koristiti pri tumačenju podataka)	Sustav prati set metapodataka pohranjen u .txt ili .csv datotekama koji na jednoj razini opisuju i vrstu digitalnog izvornika i način i mjesto njegove pohrane, a na drugoj definiraju izvor podatka, vrijeme prikupljanja, autora unosa te u tabličnom obliku kategorije unosa i korištene kodove čime dugoročno omogućuju pristup pohranjenim podacima. Za opisivanje podataka koriste se standardni skupovi metapodataka karakteristični za disciplinu. Podaci o korištenoj istraživačkoj metodologiji uvijek su pohranjeni u zajedno s podacima i naslanjaju se na standarde različitih vrsta arheološkog istraživanja. Podaci se pohranjuju u standardnim i preporučenim formatima koji omogućuju dugotrajno očuvanje i ponovnu upotrebu.
2.	Pravna i sigurnosna pitanja	

	Jeste li ograničeni sporazumom o povjerljivosti? Imate li potrebna dopuštenja za prikupljanje, obradu, čuvanje i dijeljenje podataka? Jesu li osobe čiji se podaci pohranjuju informirani o tome i jesu li dali privolu? Kojim ćete se metodama koristiti u svrhu zaštite osjetljivih podataka (GDPR - posebne kategorije osobnih podataka)?	Podaci koji se prikupljaju ovim istraživanjem ne podliježu etičkim pitanjima vezanim za anonimizaciju podataka te se ne raspolaže podacima koji su osobni ili osjetljivi, a kako projekt ne uključuje etičke probleme, pri njegovoj izvedbi neće se kršiti etička načela.
	Kako će se regulirati pristup podacima i njihova sigurnost? Koji su potencijalni rizici koje treba uzeti u obzir? Kako ćete osigurati sigurnost pohrane osjetljivih podataka?	U projektu se raspolaže podacima koji nisu osobni ili osjetljivi, a lokalno su pohranjeni te im je pristup moguć samo na zahtjev. U slučaju potrebe, rezultati podliježu relevantnim Zakladinim pravilima te zakonskim odredbama o autorskim i intelektualnim pravima,
	Kako ćete upravljati zaštitom autorskih prava i intelektualnog vlasništva? Tko će biti vlasnik podataka? Koje će se licencije primjenjivati na podatke? Koja će se ograničenja primjenjivati na ponovnu uporabu osobnih podataka?	Većina prikupljenih i stvorenih podataka činjenični su istraživački podaci koji ne podliježu autorskim pravima, dok prava na autorsko djelo u skladu sa standardnom hrvatskom praksom pripada autoru. Po potrebi će se koristiti licencija CC BY koja dopušta mijenjanje, preradu i dijeljenje uz uvjet imenovanja. Ostali problemi intelektualnog vlasništva rješavat će se prema preporukama matične institucije, Instituta za arheologiju.
3.	Pohrana i čuvanje podataka	
	Kako će podaci biti pohranjeni i kako će biti napravljena sigurnosna kopija podataka (<i>backup</i>) tijekom istraživanja? Koji su kapaciteti čuvanja podataka kojim raspolažete? Kojim se procedurama koristite za sigurnosnu kopiju (<i>backup</i>)?	Podatke ćemo pohraniti i izraditi sigurnosnu kopiju na tri mjesta: na prijenosnom računalu voditelja istraživanja Jurja Belaja, na institucijskom repozitoriju Instituta za arheologiju te na vanjskim memorijskim jedincima, a za pohranu i sigurnosne kopije bit će odgovoran Sebastijan Stingl, doktorand. Kratkoročni cilj Instituta za arheologiju je uspostava institucijskog repozitorija u okviru nacionalne infrastrukture Digitalni akademski arhiv i repozitorij – Dabar (https://dabar.srce.hr/repozitoriji).
	Koji je vaš plan čuvanja podataka? U kojim će se formatima čuvati?	Podaci se pohranjuju u standardnim i preporučenim formatima koji omogućuju dugotrajno očuvanje i ponovnu upotrebu.

4.	Dijeljenje i ponovna uporaba podataka	
	Kako i gdje će se podaci dijeliti? Na kojem repozitoriju planirate dijeliti podatke? Kako će potencijalni korisnici doznati za podatke?	Kratkoročni cilj Instituta za arheologiju je uspostava institucijskog repozitorija u okviru nacionalne infrastrukture Digitalni akademski arhiv i repozitorij – Dabar koji omogućuje pohranu, dugoročno čuvanje i diseminaciju digitalnih sadržaja uključujući i skupove istraživačkih podataka te projektnu dokumentaciju i publikacije. Potencijalni korisnici podataka su stručnjaci koji se bave arheologijom, poviješću, bioarheologijom te podatke mogu pronaći relevantnim uslugama i tražilicama koje su osigurane u sustavu Dabar.
	Ako postoje podaci koji se ne smiju dijeliti (prijavitelji vezani zakonskim, etičkim, autorskim pravila, povjerljivošću i sl.), pojasnite razloge ograničenja.	Ne postoje podaci koji se ne bi smjeli dijeliti zbog etičkih načela i zakonskih ograničenja.
	Potvrdite da ćete se koristiti digitalnim repozitorijem koji je u skladu s načelima <i>FAIR-a</i> .	Pohrana podataka u repozitorije u sustavu Dabar usklađena je s načelima FAIR-a.
	Potvrdite da ćete se koristiti digitalnim repozitorijem koji održava neprofitna organizacija (ako ne, objasnite zašto ne možete dijeliti podatke na digitalnom repozitoriju koji nije komercijalan).	Nacionalna infrastruktura Digitalni akademski arhiv i repozitorij – Dabar nije komercijalni repozitorij.

Ref:

[1] Celjak, D., Dorotić Malič, I., Matijević, M., Poljak, Lj., Posavec K. i Turk, I.: „Istraživački podaci - što s njima?“ [Istraživački podaci - što s njima? : priručnik o upravljanju istraživačkim podacima | Digitalni repozitorij Srca \(unizg.hr\)](#)